

DECIZIE

01 iulie 2020

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

în următoarea componență:

Președinte – Svetlana Filincova,

judecători – Galina Stratulat, Iurie Bejenaru, Nicolae Craiu, Dumitru Mardari,

examinând recursurile declarate de Curtea de Apel Comrat și Ministerul Finanțelor,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Hanganu Mariana, Odnostalco Tatiana, Juravliova Tatiana, Miliș Natalia, Bolgar Liudmila, Mutaf Tatiana, Peoglo Olga, Grozdeva Olga, Guseinova Svetlana, Dușcova Parascovia, Colceanov Vadim, Durlescu Alexei, Topal Anna, Arnaut Liudmila, Șopova Elena, Erineț Marina, Topal Irina, Satirova Marina împotriva Curții de Apel Comrat și Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, privind încasarea datoriei salariale acumulată din diferența dintre gradele de salarizare și încasarea dobânzii pentru reținerea salariului,

împotriva deciziei Curții de Apel Cahul din 18 februarie 2020 prin care s-au respins apelurile declarate de Hanganu Mariana, Odnostalco Tatiana, Juravliova Tatiana, Miliș Natalia, Bolgar Liudmila, Mutaf Tatiana, Peoglo Olga, Grozdeva Olga, Guseinova Svetlana, Dușcova Prascovia, Colceanov Vadim, Durlescu Alexei, Topal Anna, Arnaut Liudmila, Șopova Elena, Erineț Marina, Topal Irina, Satirova Marina și Ministerul Finanțelor și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Comrat, sediul Central din 29 aprilie 2019,

c o n s t a t ă :

La 22 noiembrie 2018, Hanganu Mariana, Odnostalco Tatiana, Juravliova Tatiana, Miliș Natalia, Bolgar Liudmila, Mutaf Tatiana, Peoglo Olga, Grozdeva Olga, Guseinova Svetlana, Dușcova Prascovia, Colceanov Vadim, Durlescu Alexei, Topal Anna, Arnaut Liudmila, Șopova Elena, Erineț Marina, Topal Irina, Satirova Marina, s-au adresat în instanța de judecată, cu cerere de chemare în judecată împotriva Curții de Apel Comrat și Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova prin care au solicitat obligarea Curții de Apel Comrat, să elaboreze schema de încadrare, cu stabilirea salariilor conform gradelor – pentru funcția de Șef direcție cu gradul de salarizare 16; pentru funcția de Șef secție cu gradul de salarizare 13; pentru funcția de asistent judiciar cu gradul de salarizarea 12; pentru funcția de Șef serviciu cu gradul de salarizare 10 și pentru funcția de specialist principal cu gradul de salarizare 7 ;

Obligarea prezentării schemei de încadrare, cu gradele de salarizare majorate a salariaților Curții de Apel Comrat, Consiliului Superior al Magistraturii, pentru aprobare ;

Obligarea Ministerului Finanțelor să înregistreze schema de încadrare cu gradele de salarizare majorate ;

Obligarea Ministerului Finanțelor să aloce Curții de Apel Comrat mijloacele financiare suplimentare ;

Obligarea Curții de Apel Comrat să efectueze recalcularea și achitarea datoriei salariale, acumulată din diferența dintre gradele de salarizare din 01 octombrie 2014, conform Hotărârii Curții Constituționale nr. 25 din 06 noiembrie 2014 și încasarea plăților suplimentare de reținere a salariului, după cum urmează: lui Hanganu Maria, datoria la salariu în mărime de 22 320 lei; Odnostalco Tatiana, datoria la salariul în mărime de 14 370 lei; Juravlioiva Tatiana, datoria la salariul în mărime de 9 020 lei; Miliș Natalia, datoria la salariul în mărime de 2 300 lei; Bolgar Liudmila, datoria la salariul în mărime de 4 100 lei; Mutaf Tatiana, datoria la salariul în mărime de 25 560 lei; Peoglo Olga, datoria la salariul în mărime de 18 930 lei; Grozdeva Olga, datoria la salariul în mărime de 24 675 lei; Guseinova Svetlana, datoria la salariul în mărime de 8 295 lei; Dușcova Prascovia, datoria la salariul în mărime de 23 400 lei; Colceanov Vadim, datoria la salariul în mărime de 3 471,56 lei; Durlescu Alexei, datoria la salariul în mărime de 4 104 lei; Topal Anna, datoria la salariul în mărime de 4 427 lei; Arnaut Liudmila, datoria la salariul în mărime de 1 040 lei; Șopova Elena, datoria la salariul în mărime de 2 810 lei; Jeleva Elena, datoria la salariul în mărime de 1 150 lei; Erineț Marina, datoria la salariul în mărime de 5 146,25 lei; Topal Irina, datoria la salariul în mărime de 1 080 lei; Satirova Marina, datoria la salariul în mărime de 14 460 lei.

Încasarea în mod solidar din contul Curții de Apel Comrat și Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, prejudiciului moral în mărime de 3000 lei, pentru fiecare reclamant.

În motivarea cererii de chemare în judecată reclamantii au reiterat că, prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 25 din 06 noiembrie 2014, privind controlul constituționalității unor prevederi ale Legii nr. 146 din 17 iulie 2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (salarizarea funcționarilor publici din cadrul instanțelor judecătorești și a judecătorilor), a fost admisă parțial sesizarea Curții Supreme de Justiție, privind controlul constituționalității unor prevederi legale referitor la salarizarea judecătorilor și a funcționarilor publici din cadrul instanțelor judecătorești. Conform pct. 2) al Hotărârii Curții Constituționale, au fost declarate neconstituționale pozițiile „Șef secție”, „Șef secție în cadrul direcției”, „Șef serviciu”, „Consultant principal”, „Consultant superior”, „Asistent judiciar” de la compartimentele „Secretariatul Curții Constituționale” și „Consiliul Superior al Magistraturii, Curtea Supremă de Justiție” precum și pozițiile „Șef direcție”, „Șef secție”, „Șef secție în cadrul direcției”, „Șef serviciu”, „Asistent judiciar”, „Specialist principal” de la compartimentul „Curțile de apel” din Anexa nr. 2 la Legea nr. 48 din 22 martie 2012, privind sistemul de salarizare a funcționarilor publici, în redacția Legii nr. 146 din 17 iulie 2014, pentru modificarea și completarea unor acte legislative, și au fost majorate gradele de salarizare pentru curțile de apel, după cum urmează - pentru funcția de Șef direcție cu gradul de salarizare 16; pentru funcția de Șef secție cu gradul de salarizare 13; pentru funcția de asistent judiciar cu gradul de salarizare 12; pentru funcția de Șef serviciu cu gradul de salarizare 10 și pentru funcția de specialist principal cu gradul de salarizare 7.

Curtea Constituțională a constatat un nivel inferior de salarizare a funcționarilor din sistemul judecătoresc, în raport cu salarizarea unor funcții identice din cadrul

autorităților legislative și executive, menționând că, o astfel de diferență în salarizare constituie un factor discriminatoriu și este un factor de dezechilibrare între puterile statului.

Hotărârea Curții Constituționale nr. 25 din 06 noiembrie 2014, a devenit executorie, însă din motive necunoscute nu a fost executată.

Mai mult ca atât, angajații Curții Constituționale, au primit recalculările conform hotărârii Curții Constituționale nr. 25 din 06 noiembrie 2014, în anul 2015 și continuă să primească salariul în baza hotărârii respective.

Neexecutarea hotărârii în raport cu angajații Curții de Apel Comrat, duce la discriminarea ultimilor.

Astfel, urmează să li se achite diferența dintre salariul achitat și cel stabilit prin hotărârea Curții Constituționale nr. 25 din 06 noiembrie 2014, conform calculelor prezentate pentru fiecare salariat în parte, care conțin perioade pentru care se cere recalcularea, precum și sumele datoriilor restante.

Prin hotărârea nr. 191/10 din 17 aprilie 2018 a Consiliului Superior al Magistraturii cu privire la salarizarea personalului instanțelor de judecată s-a hotărât ca președinții curților de apel, să asigure elaborarea schemelor de încadrare a personalului în conformitate cu hotărârea Curții Constituționale nr. 25 din 06 noiembrie, cu prezentarea acestora Consiliului Superior al Magistraturii, pentru aprobare.

Totodată, s-a hotărât asupra recalculării salariilor funcționarilor publici din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii, Curții Supreme de Justiție și Curților de Apel, conform hotărârii Curții Constituționale nr. 25 din 06 noiembrie 2014.

De rând cu aceasta s-a hotărât asupra propunerii către Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, alocarea resurselor financiare suplimentare, pentru plata recalculării salariilor, conform hotărârii Curții Constituționale nr. 25 din 06 noiembrie 2014.

Până în prezent hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii din 17 aprilie 2018, nu a fost executată, iar prin răspunsul Ministerului Finanțelor a fost invocat că, sunt în imposibilitate de a înregistra schemele de încadrare prezentate, fiind recomandat ca pe parcursul anului 2018 să nu intervină cu modificările propuse la gradele de salarizare.

La solicitările verbale ale salariaților Curții de Apel Comrat cu privire la respectarea Hotărârii Curții Constituționale nr. 25 din 06 noiembrie 2014, angajatorul a refuzat să îndeplinească cerințele, invocând că Legea nr. 146 din 17 iulie 2014, privind modificarea și completarea unor acte legislative, care a modificat și a completat Legea nr. 48 din 22 martie 2012, privind sistemul de salarizare a funcționarilor publici în partea ce vizează gradele de salarizare a funcționarilor publici din cadrul instanțelor judecătorești, nu a fost modificată până la momentul actual, în conformitate cu hotărârea Curții Constituționale nr. 25 din 06 noiembrie 2014.

În scopul soluționării prealabile a litigiului la 24 septembrie 2018 fost înaintate cereri prealabile către Curtea de Apel Comrat și Ministerul Finanțelor.

Prin răspunsul din 24 octombrie 2018 Curtea de Apel Comrat a invocat că, nu dispune de posibilitatea stabilirii gradelor de salarizare majorate, conform Hotărârii Curții Constituționale nr. 25 din 06 noiembrie 2014, precum și pentru recalcularea, și achitarea datoriei acumulate la diferență dintre gradele de salarizare, iar Ministerul Finanțelor a lăsat această cerere fără răspuns.

Potrivit pct.1) al hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii din 16 octombrie 2018, s-a luat act de cererile prelabile ale angajaților Curții Supreme de Justiție, Curții de Apel Bălți și Curții de Apel Comrat, referitor la recalcularea și achitarea salariului personalului, conform hotărârii Curții Constituționale nr. 25 din 06 noiembrie 2014.

Reclamanții consideră că, în temeiul art. 329 și 330 din Codul muncii sunt îndreptățiți să solicite încasarea prejudiciului moral și penalităților, rezultate din reținerea plății salariului.

La 17 ianuarie 2019, Hanganu Mariana, Odnostalco Tatiana, Juravliova Tatiana, Miliș Natalia, Bolgar Liudmila, Mutaf Tatiana, Peoglo Olga, Grozdeva Olga, Guseinova Svetlana, Dușcova Prascovia, Colceanov Vadim, Durlescu Alexei, Topal Anna, Arnaut Liudmila, Șopova Elena, Erineț Marina, Topal Irina, Satirova Marina, au depus cerere de concretizare a pretențiilor, prin care au solicitat:

Obligarea Curții de Apel Comrat să achite datoriile salariale acumulate din diferența gradelor de salarizare, începând cu 01 octombrie 2015, până la intrarea în vigoare a Legii privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar nr. 270 din 23 noiembrie 2018, în vigoare din 30 noiembrie 2018, conform hotărârii Curții Constituționale nr. 25 din 06 noiembrie 2014, după cum urmează ; Hanganu Mariana, datoria la salariul în mărime de 36 933, 34 lei; Odnostalco Tatiana, datoria la salariul în mărime de 23 446, 51 lei; Juravliova Tatiana, datoria la salariul în mărime de 14 469,79 lei; Miliș Natalia, datoria la salariul în mărime de 3 378,80 lei; Bolgar Liudmila, datoria la salariul în mărime de 5 360,41 lei; Mutaf Tatiana, datoria la salariul în mărime de 37 555,28 lei; Peoglo Olga, datoria la salariul în mărime de 30 602,96 lei; Grozdeva Olga, datoria la salariul în mărime de 35 164,34 lei; Guseinova Svetlana, datoria la salariul în mărime de 10 610,77 lei; Dușcova Prascovia, datoria la salariul în mărime de 33 874,17 lei; Colceanov Vadim, datoria la salariul în mărime de 5 186,60 lei; lui Durlescu Alexei, datoria la salariul în mărime de 5 989,61 lei; Topal Anna, datoria la salariul în mărime de 6 186,59 lei; Arnaut Liudmila, datoria la salariul în mărime de 1 238,74 lei; Șopova Elena, datoria la salariul în mărime de 4 536,71 lei; Jeleva Elena, datoria la salariul în mărime de 1726,13 lei; Erineț Marina, datoria la salariul în mărime de 6 754,30 lei; Topal Irina, datoria la salariul în mărime de 1 511,67 lei; Satirova Marina, datoria la salariul în mărime de 17 838,33 lei ;

încasarea din contul Curții de Apel Comrat în beneficiul reclamanților, plățile suplimentare dobânda conform alin. (2), art. 330 din Codul muncii, din cauza reținerii salariului, conform calculelor anexate, – Hanganu Mariana, suma de 61 623,76 lei; Odnostalco Tatiana, 33 212,29 lei; Juravliova Tatiana, 18 950,70 lei; Miliș Natalia, 1552,60 lei; Bolgar Liudmila, 5 239,79 lei; Mutaf Tatiana, 61 442,67 lei; Peoglo Olga, 56 926,96 lei; Grozdeva Olga, 53 616,93 lei; Guseinova Svetlana, 6756,40 lei; Dușcova Prascovia, 54 538,49 lei; Colceanov Vadim, 1588,68 lei; Durlescu Alexei, 1907,54 lei; Topal Anna, 5 907,40 lei; Arnaut Liudmila, 2 199,57 lei; Șopova Elena, 11 064,89 lei; Jeleva Elena, 532,41 lei; Erineț Marina, 7 591,66 lei; Topal Irina, 526,44 lei; Satirova Marina, 42 565,87 lei;

încasarea în mod solidar din contul Curții de Apel Comrat și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, a prejudiciului moral, în mărime de 10 000 lei, pentru fiecare reclamant.

În cadrul examinării cauzei, la 26 aprilie 2019, reclamanții au depus o cerere prin care au renunțat la pretențiile privind obligarea Curții de Apel Comrat să elaboreze schema de încadrare, cu stabilirea salariilor conform gradelor prevăzute în hotărârea

Curții Constituționale nr. 25 din 06 noiembrie 2014, obligarea prezentării schemei de încadrare modificată, Consiliului Superior al Magistraturii pentru aprobare, obligarea Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, să înregistreze schema de încadrare modificată și obligarea Ministerului Finanțelor să aloce mijloace financiare suplimentare, Curții de Apel Comrat.

Prin încheierea Judecătoriei Comrat, sediul Central din 26 aprilie 2019, a fost admis renunțul reclamanților la pretențiile respective.

Prin încheierea Judecătoriei Comrat, sediul Central din 26 aprilie 2019, a fost respinsă ca neîntemeiată, cererea Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, privind ridicarea excepției de tardivitate, înaintată în prezenta cauza civilă.

Prin încheierea Judecătoriei Comrat, sediul Central din 2 septembrie 2019, cererea de chemare în judecată depusă de reclamanți, în partea ce ține de solicitarea încasării în mod solidar din contul Curții de Apel Comrat și Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, a prejudiciului moral în mărime de a câte 10 000 lei, pentru fiecare reclamant, a fost scoasă de pe rol, din motivul nerespectării procedurii prealabile, prevăzute de legislația muncii.

Prin hotărârea Judecătoria Comrat, sediul Central din 2 septembrie 2019, cererea de chemare în judecată a reclamanților a fost admisă parțial.

S-a încasat din contul Curții de Apel Comrat, datoria salarială în beneficiul reclamanților, acumulată din diferența dintre gradele de salarizare, începând cu 01 octombrie 2015, până la intrarea în vigoare a Legii nr. 270 din 23 noiembrie 2018, privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, în vigoare de la 01 decembrie 2018, conform hotărârii Curții Constituționale nr. 25 din 06 noiembrie 2014, după cum urmează: Mariana Hanganu, suma de 36 933,34 lei; Tatiana Odnostalco, 23 466,51 lei; Tatiana Juravliova, 14 469,79 lei; Natalia Miliș, 3 378,80 lei; Liudmila Bolgar, 5 360,41 lei; Tatiana Mutaf, 37 555,28 lei; Olga Peoglo, 30 602,96 lei; Olga Grozdeva, 35 164,34 lei; Svetlana Guseinova, 10 610,77 lei; Prascovia Dușcova, 33 874,17 lei; Vadim Colceanov, 5 186,60 lei; Alexei Durlescu, 5 989,61 lei; Anna Topal, 6 186,59 lei; Liudmila Arnaut, 1 238,74 lei; Elena Șopova, 4 536,71 lei; - Elena Jeleva, datoria la salariul în mărime de 1 726,13 lei; Marina Erineț, 6 754,30 lei; Irina Topal, 1 511,67 lei; Marina Satirova, 17 838,33 lei;

În rest acțiunea s-a respins, ca neîntemeiată.

Nefiind de acord cu soluția instanței de fond, la 30 septembrie 2019, reprezentantul Curții de Apel Comrat, Grigori Colev a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Comrat, sediul Central din 2 septembrie 2019, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii Judecătoriei Comrat, sediul Central din 2 septembrie 2019, cu restituirea cauzei la rejudecare în prima instanță instanța de contencios administrativ.

La 01 octombrie 2019, Hanganu Mariana, Odnostalco Tatiana, Juravliova Tatiana, Miliș Natalia, Bolgar Liudmila, Mutaf Tatiana, Peoglo Olga, Grozdeva Olga, Guseinova Svetlana, Dușcova Prascovia, Colceanov Vadim, Durlescu Alexei, Topal Anna, Arnaut Liudmila, Șopova Elena, Erineț Marina, Topal Irina, Satirova Marina, au declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Comrat, sediul Central din 2 septembrie 2019, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii Judecătoriei Comrat în partea respingerii pretenției de încasare din contul Curții de Apel Comrat, în beneficiul reclamanților a plăților suplimentare în conformitate cu alin. (2), art. 330 Codul muncii,

din motivul reținerii plății salariului și pronunțarea unei noi hotărâri de admitere a pretenției.

La 2 octombrie 2019, reprezentantul Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, Gavrilița Natalia a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Comrat, sediul Central din 2 septembrie 2019, solicitând, admiterea apelului, casarea încheierii Judecătoriei Comrat, sediul Central din 26 aprilie 2019 și hotărârii din 2 septembrie 2019, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie respinsă ca neîntemeiată și tardivă.

Prin decizia Curții de Apel Cahul din 18 februarie 2020 s-au respins ca nefondate apelurile declarate de către Hanganu Mariana, Odnostalco Tatiana, Juravliova Tatiana, Miliș Natalia, Bolgar Liudmila, Mutaf Tatiana, Peoglo Olga, Grozdeva Olga, Guseinova Svetlana, Dușcova Prascovia, Colceanov Vadim, Durlescu Alexei, Topal Anna, Arnaut Liudmila, Șopova Elena, Erineț Marina, Topal Irina, Satirova Marina, reprezentantul Curții de Apel Comrat, Grigori Colev și reprezentantul Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, Gavrilița Natalia și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Comrat, sediul Central din 2 septembrie 2019.

La 8 mai 2020, Curtea de Apel Comrat a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Cahul din 18 februarie 2020 și a hotărârii Judecătoriei Comrat, sediul Central din 2 septembrie 2019, solicitând admiterea recursului, casarea hotărârilor instanțelor ierarhic inferioare și transmiterea cauzei la rejudecare, în instanța de contencios administrativ.

În motivare a indicat că, prezenta acțiune urma a fi examinată în ordinea contenciosului administrativ, deoarece reclamanții contestă de fapt un răspuns prin care le s-a refuzat satisfacerea unor pretenții.

Răspunsul Curții de Apel Comrat din 24 octombrie 2018 în calitate de autoritate publică, constituie un refuz de a soluționa în termen cererea prealabilă a reclamanților.

Într-un alt argument recurentul a menționat că, hotărârea Curții Constituționale nr. 25 din 06 noiembrie 2014 nu poate servi ca bază de reexaminarea salariului în condiția în care Parlamentul nu a făcut modificările corespunzătoare în lege.

Salarizarea funcționarilor publici în perioada anilor 2015-2018 s-a efectuat în conformitate cu schemele de încadrare aprobate prin Legea nr.48 din 22 martie 2012.

La 15 mai 2020, Ministerul Finanțelor a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Cahul din 18 februarie 2020 și a hotărârii Judecătoriei Comrat, sediul Central din 2 septembrie 2019, solicitând admiterea recursului, casarea hotărârilor instanțelor ierarhic inferioare și emiterea unei hotărâri noi de respingere a acțiunii, ca fiind neîntemeiată.

În motivare a reiterat că, soluția instanțelor ierarhic inferioare este neîntemeiată.

Salarizarea funcționarilor publici poate fi efectuată doar în strictă conformitate cu prevederile unei legi, iar majorarea acestuia nu poate avea loc în baza unei hotărâri a Curții Constituționale. Declararea neconstituțională a unor prevederi din Legea nr.48/2012 privind sistemul de salarizare a funcționarilor publici nu poate servi automat ca bază de reexaminare a salariului în sensul majorării acestuia, deoarece în asemenea situații se revigorează normele/actele anterioare declarării neconstituționale.

Interpretarea prevederilor Constituției constituie competența exclusivă a Curții Constituționale, astfel, declararea neconstituțională a unor prevederi din Legea nr.48/2012 privind sistemul de salarizare a funcționarilor publici a avut ca efect

revigorarea normelor anterioare declarării neconstituționale în materia salarizării în privința reclamanților, fapt care a fost neîntemeiat ignorat de către instanțele ierarhic inferioare la pronunțarea actelor judecătorești.

Prin Ordinul Ministerului Finanțelor nr.55 din 11 mai 2012 (în vigoare până la data de 11 ianuarie 2019) a fost aprobat formularul-tip al schemelor de încadrare pentru personalul angajat în sectorul bugetar, iar formularul conține și compartimentul salariul lunar/de funcție/de bază (lei).

Pe parcursul anilor 2015-2018 Curtea de Apel Comrat a prezentat pentru înregistrare Ministerului Finanțelor schemele de încadrare a personalului, fiind indicate salariile lunare pentru funcționarii publici din cadrul acestei instituții în mărimea prevăzută de Legea privind sistemul de salarizare a funcționarilor publici.

Recurentul a invocat că, salarizarea funcționarilor publici din cadrul Curții de Apel Comrat s-a efectuat în strictă conformitate cu schemele de încadrare, prezentate de către această instituție.

Astfel, salarizarea nu poate fi efectuată în alt mod și mărime, decât cel prevăzut de lege și schema de încadrare anuală, elaborată de către autoritatea publică corespunzătoare și înregistrată de către Ministerul Finanțelor.

Cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța menționează că dispozitivul deciziei Curții de Apel Comrat a fost pronunțat la 18 februarie 2020.

Conform art.434 Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale

Potrivit dispoziției nr.1 din 18 martie 2020 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, pe durata stării de urgență termenele de prescripție și termenele de decădere de orice fel nu încep să curgă, iar, dacă au început să curgă, se suspendă pe toată durata stării de urgență instituite potrivit Hotărârii Parlamentului nr. 55 din 17 martie 2020.

La caz, cererile de recurs au fost declarate la 8 mai 2020 și respectiv 15 mai 2020 respectiv în termenul prevăzut de art.434 din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) din Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

Astfel, la 25 mai 2020 instanța de recurs a comunicat intimaților copia recursului, informând despre necesitatea depunerii referinței în termen de o lună de la data primirii scrisorii, fiind recepționat, potrivit avizelor de recepție (f. d. 73-112 Vol. III).

Prin referința depusă la 16 iunie 2020, reclamanții au solicitat respingerea recursurilor ca fiind neîntemeiate. Argumentele invocate în cererile de recurs nu se încadrează în dispoziția art. 432 alin. (2) (3) și (4) din Codul de procedură civilă, iar motivele invocate în recurs, sunt similare motivelor invocate și în apel, asupra cărora instanța s-a expus.

Intimații consideră că, concluzia instanței de apel este întemeiată și legală.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 24 iunie 2020 recursurile înaintate de Curtea de Apel Comrat și Ministerul Finanțelor, s-au declarat admisibile.

Potrivit art. 441 și art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul

recursului, verificând în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 din Codul de procedură civilă, prezentul recurs se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând argumentele invocate în cererile de recurs, pe baza materialelor din dosar, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că acestea sunt întemeiate și urmează a fi admise cu casarea deciziei Curții de Apel Comrat din 18 februarie 2020 și trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, din următoarele considerente.

În baza art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Din materialele dosarului Colegiul reține că, prin cererea prealabilă din 24 septembrie 2018, adresată Curții de Apel Comrat și Ministerului Finanțelor, reclamantii au solicitat obligarea elaborării schemei de încadrare de către Curtea de apel Comrat cu stabilirea salariilor, prezentarea schemei respective Consiliului Superior al Magistraturii pentru aprobare, înregistrarea schemei la Ministerul Finanțelor, alocarea de către Ministerul Finanțelor a mijloacelor financiare suplimentare, recalcularea și achitarea datoriei de către Curtea de Apel privind diferența între gradele de salarizare din 01 octombrie 2014, conform hotărârii nr.25 din 6 noiembrie 2014 a Curții Constituționale.

Prin răspunsul din 24 octombrie 2014, Curtea de Apel Comrat a invocat imposibilitatea stabilirii gradelor de salarizare majorate conform hotărârii nr.25 din 6 noiembrie 2014 a Curții Constituționale și respectiv recalcularea și achitarea diferenței de salariu.

Nefiind de acord cu răspunsul dat, reclamantii s-au adresat în instanța de judecată cu cerere de chemare în judecată invocând pretențiile din cererea prealabilă.

În cadrul examinării cauzei în instanța fond, reclamantii au renunțat la pretențiile înaintate împotriva Curții de Apel Comrat și a Ministerului Finanțelor privind obligarea elaborării schemei de încadrare de către Curtea de apel Comrat cu stabilirea salariilor; obligarea de a prezenta schema respectivă Consiliului Superior al Magistraturii pentru aprobare; obligarea de a înregistra schema de încadrare cu gradele de salarizare ale salariaților la Ministerul Finanțelor; obligarea Ministerului Finanțelor de a aloca mijloace financiare suplimentare Curții de Apel Comrat.

Prin încheierea Judecătorie Comrat, sediul Central din 26 aprilie 2019, renunțul reclamantilor la pretențiile respective, a fost admis.

Ulterior, printr-o cerere de concretizare a pretențiilor reclamantii în final au solicitat achitarea datoriei de către Curtea de Apel privind diferența între gradele de salarizare din 01 octombrie 2014, conform hotărârii nr.25 din 6 noiembrie 2014 a Curții Constituționale conform calculelor prezentate; încasarea din contul Curții de Apel Comrat în beneficiul reclamantilor, plățile suplimentare dobânda conform alin. (2), art. 330 din Codul muncii, din cauza reținerii salariului, conform calculelor anexate ; încasarea în mod solidar din contul Curții de Apel Comrat și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, a prejudiciului moral, în mărime de 10 000 lei, pentru fiecare reclamant.

Colegiul reține că, obiectul cererii de chemare în judecată și natura litigiului este dintre angajator și salariați și respectiv se examinează prin prisma Codului muncii.

Potrivit dispozițiilor art.332 alin. (1) și (2) din Codul muncii cererea scrisă a salariatului privind repararea prejudiciului material și celui moral se prezintă angajatorului. Angajatorul este obligat să înregistreze cererea respectivă, s-o examineze și să emită ordinul (dispoziția, decizia, hotărârea) corespunzător în termen de 10 zile calendaristice din ziua înregistrării acesteia, aducând-l la cunoștință salariatului sub semnătură ;

Dacă salariatul nu este de acord cu ordinul (dispoziția, decizia, hotărârea) angajatorului sau dacă ordinul (dispoziția, decizia, hotărârea) nu a fost emis în termenul prevăzut la alin.(1), salariatul este în drept să se adreseze cu o cerere în instanța de judecată pentru soluționarea litigiului individual de muncă apărut (titlul XII).

Deci, norma menționată, reglementează modalitatea în care se realizează procedura în cazul apariției unui situație de conflict între părți.

La caz, având în vedere că, după renunțul parțial al unor pretenții reclamanții și-au concretizat solicitările, instanța investită cu judecarea fondului examinând cauza nu a stabilit dacă pentru cerința din cererea de concretizare a pretențiilor privind achitarea datoriei de către Curtea de Apel formată din diferența între gradele de salarizare din 01 octombrie 2014, conform hotărârii nr.25 din 6 noiembrie 2014 a Curții Constituționale s-a respectat procedura prevăzută de art. 332 alin.(1) din Codul muncii.

Instanța de recurs constată că, reclamanții cer o plată prevăzută de Codul muncii, respectiv instanța trebuie să rezolve mai întâi această excepție procesuală, de fond, care este în strânsă legătură cu pretenția dedusă judecății, mai exact exercițiul dreptului la acțiune.

Or, condiția îndeplinirii procedurii prealabile, ca o condiție de exercitare a dreptului la acțiune, este reglementat de art. 332 alin.(1) din Codul muncii.

În conformitate cu art. 373 alin. (2) din Codul de procedură civilă în limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Prin urmare, instanței de apel i se transmite dreptul de a judeca pricina de la o instanță de fond la o altă instanță ierarhic superioară și astfel, are obligația de a rejudeca fondul pricinii.

Așadar, fiind investită cu judecarea fondului, instanța de apel urma să concretizeze circumstanțele date.

Pornind de la aceste aspecte, în speță, instanța de apel nu s-a pronunțat în nici un fel asupra procedurii prevăzute de art. 332 alin.(1) din codul muncii, iar ca urmare, motivarea nu întrunește cerințele procedurale prevăzute de art. 241 alin.5) Cod procedură civila, pentru ca nu arată, în concret, motivele de fapt și de drept care au format convingerea instanței și care au condus la soluția emisă.

În aceasta situație, instanța de recurs nu poate exercita controlul judiciar asupra hotărârii pronunțate, iar analizarea, direct în faza recursului, a motivelor ar duce la privarea părții de un grad de jurisdicție și implicit la încălcarea principiului "non omisso medio", ceea ce este inadmisibil.

Așadar, instanța de apel a încălcat principiile funcționale ale dreptului procesual civil, fapt ce determină instanța de recurs să caseze decizia instanței de apel.

Lichidarea acestor lacune în cadrul procedurii de examinare în recurs nu este posibilă, de aceea cauza urmează a fi reexaminată.

Astfel, din considerentele menționate eroarea judecătorească nu poate fi corectată de către instanța de recurs, și astfel, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, a casa decizia Curții de Apel Cahul din 18 februarie 2020, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

În conformitate cu art. 445 alin. (1), lit. c) din Codul de procedură civilă, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admit recursurile declarate de Curtea de Apel Comrat și Ministerul Finanțelor.

Se casează decizia Curții de Apel Cahul din 18 februarie 2020, adoptată în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Hanganu Mariana, Odnostalco Tatiana, Juravliova Tatiana, Miliș Natalia, Bolgar Liudmila, Mutaf Tatiana, Peoglo Olga, Grozdeva Olga, Guseinova Svetlana, Dușcova Prascovia, Colceanov Vadim, Durlescu Alexei, Topal Anna, Arnaut Liudmila, Șopova Elena, Erineț Marina, Topal Irina, Satirova Marina împotriva Curții de Apel Comrat și Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, privind încasarea datoriei salariale acumulată din diferența dintre gradele de salarizare și încasarea dobânzii pentru reținerea salariului, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Cahul, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu

Dumitru Mardari